

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ

Ըստ Ղուկասու

Գլուխ Առաջին

1- Շատեր ձեռնարկեցին գրել այն դէպքերուն պատմութիւնը որոնք պատահեցան մեր մօտ:

2- Ըստ աւանդութիւններուն սկիզբէն ականատեսներուն եւ Աւետարանի սպասաւորներուն:

Ինչու՞ շատեր: Որովհետեւ Ղուկասէն ետք Յովհաննէս եւս գրեց ինչպէս պատմութիւնը ցոյց կուտայ: Իսկ Մատթէոսի եւ Մարկոսի համար որոնք նախորդեցին Ղուկասի, չկրնար ըսուիլ շատեր: Ուրեմն որոնք են շատերը որոնք Աւետարանիչ կը համարուին: Յայտնի է թէ շատեր Աւետարաններ գրեցին, Ղուկաս անոնցմէ մէկուն կ'ակնարկէ Գործք Առաքելոցին մէջ: «Երբ որ Պաղեստինեան Կեսարիա հասան, իջեվանեցան Փիլիպոս աւետարանչի տան մէջ» Գործք Առաք. 20.8: Ուրեմն այլ Աւետարանիչներ կային: Ուր եւ բոլոր անոնք: Յայտնի է թէ գրեցին մարդկային մտօք եւ ոչ թէ Ս. Հոգւոյն շնորհներու ազդմամբ, ուստի եկեղեցիները չընդունեցին այդ գրուածքները: Մարդկային իմացականութիւնը որքան ալ որ զօրաւոր ըլլայ, երբ Ս. Հոգւոյն շնորհներով չէ զարդարուած, չկրնար հաւասարիլ: Որովհետեւ չորս Աւետարանիչները Ս. Հոգւոյն ազդմամբ գրեցին, այդ պատճառաւ զուգապատիւ են: Անընդունելիները անարժանութեան համար չեն, այլ Ս. Հոգին շնորհներ գիտէ բաժնել եւ որոշել ինչպէս որ կամի: Ըստ այնմ շատ մը առաքեալներ Ս. Հոգւով զօրացած էին, բայց Պօղոս միայն մղուած էր բազմաթիւ նամակներ գրել: Ուրիշներ ալ հակառակութեան կամ նախանձի ոգիով գրեցին, ճշմարտութեան ապականիչներ եղան, ստայօղ եւ անիմաստ խօսքերով: Իսկ չորսերը Ս. Հոգւով զօրացած գրեցին եւ աւանդեցին մեզի այն բոլորի մասին որոնց սկիզբէն ականատես եղան եւ սպասաւորեցին Ս. Աւետարանին: Ասոնցմէ ստոյգ ճշմարտութիւնը ունինք: Ուրեմն

3.- Փափաքեցայ, ես որ սկիզբէն բոլոր դէպքերուն ծանօթ էի, կարգաւ գրել քեզ, քաջ Թէոփիլէ:

Յայտնի է թէ Պօղոս չէ որ գրած է այս Աւետարանը: Իսկ եթէ Պօղոս գրած է, ինչու՞ ուրեմն Ղուկասու կը կոչուի եւ ոչ Պօղոսի: Եթէ Պօղոս

պատմեց եւ Ղուկաս գրի առաւ, ինչու՞ Պօղոսի թուղթերը իրեն կը վերագրուին: Բացի Գաղատացիներու ուղղուած նամակէն, միւս բոլորը, Պօղոս պատմած է, ուրիշներ գրի առած են, որովհետեւ ամենէն վերջը կը յաւելու «տեսէք ինչպիսի գրով, իմ ձեռքովս գրեցի» 6:11: Հոովմէացւոց ուղղուած նամակէն ալ ի յայտ կուգայ թէ, Պօղոս խօսեցաւ եւ ուրիշներ գրի առին, այս նամակին մէջ կը կարդանք, «Կ'ողջունեմ Ձեզ եւ ինքս Տէրտուղոս որ այս նամակը գրեցի Տիրոջմով»: 16,22:

Ուրեմն Ղուկաս Ս.Հոգւոյն գորութեամբ գրած է իր Աւետարանը, վասնզի կ'ըսէ «ինչպէս աւանդեցին մեզ անոնք որոնք սկիզբէն ականատես եւ սպասաւորներ եղան Աւետարանին»: Իսկ Պօղոս կը գրէ «մարդոցմէ չստացայ ոեւէ մէկէն չուսանեցայ այս մասին, այլ Յիսուսի Քրիստոսի Յայտնութեամբ» Գաղ.: 1.12: Այլ տեղ Ս. Հոգւոյն համար կ'ըսուի «այն որ Հայրը իմ անունովս պիտի դրկէ, նա պիտի սորվեցնէ եւ յիշեցնէ Ձեզ ամէն ինչ» Յովհ. 14.26: Զարմանալի չէ որովհետեւ «անոնք որ մկրտուեցան, տարբեր լեզուներ խօսեցան եւ մարգարեացան»։ Գործք Առաք. 19.6:

Ի՞նչ պէտք է հասկնանք «սկիզբէն բոլոր դէպքերուն ծանօթ էի» բացատրութեամբ: Այսինքն ոչ թէ վերջին հաւատացողներէն մին, այլ անոցմէ որոնք սկիզբէն հաւատացին քարոզութեան. ով քաջդ Թէոփիլէ: Զօրավարը կը քաջալերէ իր զինուորները քաջամարտիկ լինելու, նմանապէս կը քաջալերէ Թէոփիլէն եւ անոր միջոցաւ բոլոր ընթերցողները որպէսզի յաջողութեամբ իմանան Աստուածային անքննին տնօրէնութեան խորքերը, Աստուծոյ որդւոյն մարդկային բնութիւն առնելու խոնարհութիւնը, անարատ մտածմամբ: Յիսուս աշխարհ եկաւ, մարդկային բնութիւն զգեցաւ, մարդկութիւնը նախնի պատուին տարաւ եւ իր հետ վեր բարձրացուց. սքանչացեալ կը բացագանչէ ըստ առաքելին. «ով խորք հարստութեան, իմաստութեան եւ գիտութեանն Աստուծոյ, զի անքննելի են անոր դատաստանները»։ Հոովմ. 11.33: Այս պատճառաւ կ'ըսէ Ո Թէոփիլէ: Տեսա՞ր թէ ինչպէս իր անձը ունայնացուց, ծառայի կերպարանք առաւ, մահացման անարգանքին համբերեց եւ ամենէն վեր բարձրացաւ:

Տարակոյս մը եւս կը մնայ. Ղուկաս կը յաւելու «այն բոլորի մասին որ ըրաւ Յիսուս»: Բայց Յովհաննէս կը գրէ «աշխարհ ոչ էր բաւական տանիլ զգիրսն որ թէ գրեալն էին»: Ինչպէս հաշտեցնենք այս երկուքը: Յայտնի է թէ Աւետարանիչները իրենց գրածին վրայ աւելցուցին նաեւ թէ «ուրիշ շատ բաներ ալ խօսեցաւ անոնց Յիսուս»: Հրաշքներէն ալ ոմանք պատմուած են, թէ Տիրոջմէ այլ հրաշքներ ալ գործուած են որ եթէ պատմուէին «աշխարհս չէր բաւական տանել թէ որ գրեալն էին»: Իսկ ո՞վ էր այս Թէոփիլէն: Որովհետեւ Թէոփիլէ Աստուածասէր կը թարգմանուի, ոմանք կարծեցին թէ հաւատացեալներուն բոլորին ուղղուած է: Ինչքան որ մեզի ծանօթ է,

նշանաւոր կամ երեւելի անձնաւորութիւն էր այս Թէոփիլէն եւ հաւատքի մէջ նորընծայ մը:

4- Որպէսզի ճանչնաս ճշմարտութեան խօսքերը որոնց աշակերտեցար:

5- Հրէաստանի Հերովդէս թագաւորին օրով:

Մատթէոս կարեւոր նկատեց, Տիրոջ ծննդեան ժամանակ Հերովդէսի թագաւորութիւնը յիշել. նաեւ Ղուկաս: Ոչ միայն ժամանակագրութիւնը ստուգելու, ինչպէս օրէնք է պատմագիրներուն, այլ որպէսզի մարգարէութիւնը ճշմարտուի, այն որ ըսուեցաւ հրէաստանի վերաբերմամբ. «Հրէաստանէ իշխան չպակսի, ոչ ալ իշխանութեան գաւազան անոր սերունդներէն, մինչեւ որ գայ այն որ ունի իշխանութիւնը»: ԾՄՆդոց 49.10: Ահա ուրեմն թագաւորութիւնը տրուեցաւ հեթանոսներէն մէկուն, Հերովդէսի: Երբ որ Երուսաղէմ պաշարուեցաւ Պարթեւներու եւ հայերու կողմէ եւ Հիւրկանոս քահանայապետ գերեվարուեցաւ եւ Փառալէոս ալ սպանուեցաւ եւ Երուսաղէմի առաջնորդ նշանակուեցաւ Անտիոգոնոս, Հերովդէս փախչելով հասաւ Հռովմ. այնտեղէն օժանդակութիւն գտնելով Պոմպէոս զօրավարին հետ Երուսաղէմ եկաւ: Ինչպէս յայտնի է, Հռովմէացւոց միջոցաւ թագաւոր նշանակուեցաւ Երուսաղէմի: Ազգութեամբ Ասկելոնացի էր եւ որդի Անթիպատրի, մեհիաններէն գերեվարուած մանուկներէն: Ուրեմն յայտնի է թէ մարգարէութիւնը կը ճշմարտուի առ այն թէ Հրէաստանէ իշխան պակսած էր, որովհետեւ եկաւ այն որուն իշխանութիւնը յաւիտեանական էր:

5.- Աբիայի քահանայական դասէն Զաքարիա անունով քահանայ մը կար:

Բարութք եւ արդար է որ Աւետարանիչը նշանակէ նաեւ քահանայական դասը, յայտնելու համար որ ասիկա բոնութեամբ քահանայութիւնը յափշտակողներէն չէր: Այլ Աբիայի դասակարգէն եւ օրինաւոր, ըստ կարգին Ահարոնի ընդունեցան քահանայական պատիւը:

5.- Որուն կինը Ահարոնի դուստրերէն էր. անունը Եղիսաբէթ:

Այս ալ ցոյց կուտայ թէ ըստ ամենայնի օրինականութիւնը յարգուած է, որովհետեւ ըստ օրինի քահանայապետին կինը պէտք էր քահանայական ցեղէ ըլլար: Քահանաները կրնային, բայց քահանայապետին արտօնուած չէր. այս պատճառաւ ալ կ'ըսէ «Ահարոնի դուստրերէն էր»: Անունը յիշելն ալ պիտանացու է. առանց անունի անորոշութիւն է. անուանմամբ անձը հաստատապէս կը ճշդուի:

6.- Երկուքն ալ Աստուծոյ առջեւ արդար էին ու Տիրոջ բոլոր պատիւրաններուն եւ օրէնքներուն ճանապարհէն կ'ընթանային անարատ կերպով:

Առաքինի ըլլալով արդար էր, օրինաւորապէս ստանալով քահանայական պատիւ: Կնոջ վերաբերմամբ, արդար ըլլալը վերին խնամարկութեամբ կ'իմացուի, ըստ Սողոմոնի որ կ'ըսէ «Տիրոջմով կինը իր ամուսնոյն կը յար-

մարի» Առակ 19.14: Որովհետև այսպիսի ծնողք է պետք էր ըլլար այս մարդն ու կինը, զարմանալի պիտի ըլլային ամենքին: Ամենատես աչքը կը տեսնէ արդարութիւնը: Թերեւս մարդոց առջեւ ձեւանալ դիրքին է, բայց ոչ առաջի Աստուծոյ. ըստ այնմ թէ «կ'արդարացնէք Ձեր անձերը մարդոց առջեւ, բայց Աստուած գիտէ Ձեր խորհուրդները»: Աստուած սրտերուն կը նայի եւ այս ամուլը արդար էր. ուրեմն կը յաւելու, Տիրոջ բոլոր պատուիրաններուն եւ օրէնքներուն ճանապարհէն կ', ընթանային անարատ կերպով: Ընթացք մը կրնայ բարի ըլլալ կամ չար: Հեղիի զաւակներուն համար ըսուած էր թէ «չար էր ճանապարհի Նոցա»: Թագա. 3. 21: Իսկ ասոնց համար թէ անարատ էին:

7.- Անոնք զաւակ չունէին որովհետև Եղիսաբէթ ամուլ էր եւ երկուքն ալ տարիքով յառաջացած էին:

Այս ամուլիւնը պատահմամբ չէր այլ Աստուծոյ մատակարարութեան գործ, որովհետև Կարապետին ծնունդը զարմանալի է եւ ոչ թէ բնութեան օրէնքով: Ըստ որում Աննայի համար գրուած է թէ «Տէրը անոր արգանդը փակեց». 1 թագա. 1. 5, որպէսզի սքանչելապէս ծնի Սամուէլ մանուկը: Հոս ալ այսպէս նախ ամլացուց ապա հնացեալ եղան ծերութեամբ, ըստ նմանութեան Աբրահամի, աւետեաց գործ եւ ոչ թէ բնութեան:

8.- Մինչ Ջաքարիա Աստուծոյ առջեւ իր քահանայական պաշտօնը կը կատարէր, իր կարգի օրերը հասած ըլլալով:

Հաւանաբար որոշ տօնի մը, կամ թերեւս ուրիշ քահանայապետ մը իր տեղը զիջեցաւ եւ Ջաքարիա չմերժուեցաւ որպէսզի քահանայութեան սպասաւորութիւն ընէ ըստ օրինի:

9.- Իրեն վիճակուեցաւ մտնել Տիրոջ Տաճարը եւ խնկարկել:

Մովսէսի հաստատած ո՞ր տօներէն մէկն է արդեօք այս: Կը թուի թէ քաւութեան տօնն էր երբ պետք էր ամբողջ ժողովուրդի փրկութեան համար զոհ մատուցանել եւ զոհերու արիւնէն տանիլ ներս ի սրբութիւն եւ այնպէս խունկ մատուցանել եւ խոստովանիլ ժողովուրդին մեղքերը եւ Աստուծմէ անոնց քաւութիւնը խնդրել:

10.- Ժողովուրդի ամբողջ բազմութիւնը դուրսը աղօթքի կեցած էր, խնկարկութեան պահուն:

Դուրսն էին կ'ըսէ վասնզի ոչ ոք անոնցմէ կը համարձակէր ներս մտնել: Կը թուի թէ այն ժամանակ թերեւս չէին արհամարհներ տաճարը որովհետև Ջաքարեա օրինօք արդար քահանայ էր, կը խրատէր զանոնք: Բայց այս քահանայապետի վախճանումէն ետք, զայն վաճառքի տան վերածեցին: Յիսուս նախանձախնդրութեամբ զանոնք արտաքսեց. Մարկ. 11. 16:

11.- Տիրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր խունկերու սեղանին աջ կողմը կանգնած:

Աստուած երբ Մովսէսին խօսեցաւ, ըսաւ, որ քաւութեան սեղանը դրուի կտակարաններուն արկղին վրայ եւ երկու քերովքէներ հովանի, քաւութեան վրայ եւ այնտեղէն պիտի խօսիմ քեզ հետ, երկու քերովքէներու մէջտեղէն: Ելից 25.20: Իսկ այստեղ հրեշտակը կ'երեւի խունկի սեղանին մօտ: Այսպէս կ'ընէ որովհետեւ այնտեղ քաւութեան սեղան չկար. Քաղդէացիները Տաճարը աւերած էին, Երեմիան ամփոփեց զայն: Այնտեղէն դարձին թէւ ուրիշ կարգ-կանոն նորոգեցին, սակայն քաւութեան ուրիշ սեղան չըրին. որովհետեւ կտակարաններուն արկղին վրայ պէտք էր դրուէր: Ուր որ օրէնքի տախտակները չկային, հոն տապանակի պէտք չկար եւ ոչ ալ քաւութեան սեղան, թէւ դարձէն ետք մարգարէներ կային: Որովհետեւ քաւութեան սեղան չկար, հրեշտակը խնկոց սեղանին մօտ կեցաւ: Սեղանը ըլլալու պարագային իսկ, Աստուծոյ յատուկ էր այդ սեղանէն խօսիլ եւ ոչ թէ հրեշտակին:

12.- Երբ Զաքարիա տեսաւ, խոովեցաւ եւ վախ եկաւ իր վրայ:

Այսպէս է անմարմիններուն բնութիւնը, սարսափով կը տագնապեցնեն երբ մէկու մը երեւին: Դանիէլ ալ երեսին վրայ իյնալով չէր կրնար ոտքի կանգնիլ: Դան.10.9: Վախցաւ. ոչ միայն այնտեղ առանձինն ըլլալուն, այլ այդ օրերուն այլեւս սպառած էին Աստուածախօսութիւնները եւ հրեշտակներու երեսումները:

13.- Տիրոջ հրեշտակը ըսաւ անոր. «մի վախճար Զաքարիա, որովհետեւ քու աղօթքդ լսելի եղաւ. քու կինդ՝ Եղիսաբէթ, որդի մը պիտի ծնի քեզ»:

Նախ երկիւղը կը փարատէ հանդարտ խօսքերով: Նմանապէս Դանիէլին. մի երկնչիր կ'ըսէ Դանիէլին, ցանկալի մարդ: Դան 10.11: Այստեղ եւս կը փարատէ երկիւղը որպէսզի ըսուելիքները լաւ իմանայ: Աղօթքդ լսելի եղան: Արդ՝ եթէ քաւութեան տօնին, Աստուծոյ խնդրուածքներ մատուցանեց ժողովուրդի փրկութեան, հապա ի՞նչ է այս առ այն թէ Եղիսաբէթ քեզ որդի մը պիտի ծնի: Թերեւս այս մասին բազմաթիւ անգամ աղաչած էր Աստուծոյ: Բայց նա որ ամէն ինչ կ'ուղղէ եւ կը յօրինէ, անքննելի իր իմաստութեամբ, պահեց այս մէկը իր պատշաճ ժամանակին, ըսելով - աղօթքներդ լսելի եղան. քանի որ ծնելիք որդին քարոզ պիտի ըլլայ անոր որ աշխարհի մեղքը պիտի վերցնէ: Ըստ այնմ Յովսէփին ալ ըսաւ «անոր անունը Յիսուս պիտի դնես, զի նա պիտի փրկէ ժողովուրդը իր մեղքերէն»²⁾ Այսպէս կը ճշմարտուի այս խօսքը. անիկա փրկութիւն կը հայցէր եւ անիկա ամէնքը փրկողը կ'աւետարանէր: Մանուկին վերաբերմամբ ամէն ինչ կարգաւ կը յայտնէ: Նախ անունը:

Յովհաննէս պիտի կոչես անոր անունը:

14.- Ան ուրախութիւն եւ ցնծութիւն պիտի ըլլայ քեզի: Ուրախութեան կրկնութիւնը, անշուշտ պարգեւի մեծութիւնը կը յայտնէ: Շատերը անոր ծննդեամբ պիտի հրճուին: Յոյց կուտայ նաեւ թէ մանուկին պատիւը ոչ թէ մարմնաւոր այլ հոգեւոր բարձրութեամբ կը հասկցուի:

15.- Տիրոջ առջեւ մեծ պիտի ըլլայ ան. գինի եւ օղի պիտի չխմէ եւ մօրը որովայնէն սկսած Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի:

Աստուծոյ կողմէ տրուած կատարեալ ճոխութիւնը այս է, ոչ միայն իր բարձրութեամբ այլ պատուին տեսականութեամբ: Երկրաւորներս փոքր ենք, կորստական եւ երեսութապէս խաբէութիւն: Գինի եւ օղի պիտի չխմէ: Օրէնքին ուղղութիւնը կուտայ. վասնզի ուխտաւորներուն համար այսպէս էր, անոնք որոնք նազովոյցի կը կոչուէին. թուոց 6.1: Ըստ որում եւ Աննա մանուկն Սամուէլի համար ուխտեց Աստուծոյ ըսելով գինի եւ օղի պիտի չխմէ: Այսչափ օրէնքի մասին: Իսկ նա ընդ օրինօք կամ արտաքս օրինաց ամենայնիւ կատարեալ էր:

Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի: Ուրիշի համար այսպիսի բան չէ գրուած. հաստատապէս ցոյց կուտայ այս պարագան նաեւ Քրիստոսի վկայութիւնը. «Յովհաննէսէ աւելի մեծ մարգարէ չէ յարուցուած»: Մատ. 11.11: Արդ՝ եթէ մօրը որովայնին մէջ Ս.Հոգիով լեցուեցաւ, գիտենք թէ Տիրոջ առջեւ «խաղաց նա ցնծալով»: Նոյն ժամանակ նաեւ Եղիսաբէթ անոր մայրը Ս.Հոգիով լեցուեցաւ:

16.- Իսրայէլի որդիներէն շատերը Աստուծոյ պիտի դարձնէ: Մկրտչին յառաջ գալը եւ Քրիստոսի մասին քարոզելը, շատ շահաւոր եղաւ որովհետեւ շատերը դարձուց առ նա, թէւ ամէն բան գրի չէ առնուած: Ըսուած է թէ մաքսաւորներ եւ մեղաւորներ արդարացան Յովհաննէսէ մկրտուելով, ինչ որ անշուշտ կը նշանակէ թէ շատերը դարձուց Յովհաննէս ի Տէր Աստուած: Ահաւասիկ Ս.Կոյս Մարիամէ ծնեալը քարոզեց որպէս Տէր եւ Աստուած:

17.- Այս պատճառաւ ինք պիտի գայ անոր առջեւ Եղիայի հոգով եւ զօրութեամբ: Արդ՝ այն սպասաւորութիւնը որ Եղիա պիտի կատարէ Քրիստոսի երկրորդ գալստեան, նոյնը կատարեց Յովհաննէս, առաջին գալստեան: Ահա թէ ինչու Եղիա կ'ըսուի ոչ մարմնով այլ հոգով: Եղիայի հոգին հանգչեցաւ Եղիսէի վրայ: Թագ. 4.2.15: Տէրունական խօսքերն ալ նոյնը ցոյց կուտան երբ կ'ըսէ՝ «Եղիա եկաւ եւ չճանչցան զայն. այլ գործեցին որպէս եւ կամեցան» Մատթ. 17.12: Իսկ հրեշտակը Զաքարիային կ'ըսէ թէ Եղիայի հոգով եւ զօրութեամբ պիտի գայ, յիշեցնելով Մաղաքիայի խօսքը 4.5:

17.- Հաշտեցնելու համար հայրերը որդիներուն հետ. Յովհաննէս գալով պիտի հաշտեցնէ հրեաները մարգարեներուն հետ որոնք կանխաւ գուշակեցին Տիրոջ մասին, ցոյց պիտի տայ մաքուր եւ ուղիղ վարք, ինչպէս որ մարգարէները զանոնք խրատած էին: Առաքեալը կ'ըսէ «Երբ որ հեթանոսները ընդունուին ամբողջութեամբ, այն ատեն ամբողջ իսրայէլ պիտի փրկուի»: Հռոմ. 11.25:

Տիրոջ ժողովուրդը պատրաստելու համար: Աշխարհիկ իշխանութիւն ունեցողները, քաղաք մտնելէ առաջ, սպասաւորներ կը դրկեն որպէսզի ամէն

ինչ յարդարեն: Այսպէս եւ նախ Յովհաննէս կը ժամանէ որպէսզի ժողովուրդը պատրաստէ, մեծ զգուշութեամբ գալիք Թագաւորը ընդունելու համար. մեղքերու ախտէն մաքրուած, հոգիներէն թօթափելով անօրէնութեան փոշին. այնպէս անախտ կեանքով, Աստուծոյ բնակութեան ընդունարան կ'ըլլան: Ըստ այնմ ըսաւ – «անոնց մէջ պիտի բնակիմ» Բ. Կորնթ. 6.16: Եւ «Ես ուր հանգչիմ եթէ ոչ հեզերու եւ խոնարհներու մէջ որոնք կը դողան իմ խօսքերէս»: Եսայի 66.2:

18.- Զաքարիա հրեշտակին ըսաւ.- «Ինչպէս կրնամ գիտնալ ատիկա, որովհետեւ ծեր եմ, կինս ալ տարիները անցուցեր է»: Արդ՝ ի՞նչ է այս. թերեւս թերութիւն, քանի որ նախապէս իրեն համար ըսուեցաւ արդար եւ անարատ. ի՞նչպէս արդար քանի որ պատգամին վերաբերմամբ կը կասկածի: Նախապէս ալ այսպիսի օրինակներու կը հանդիպինք: Ս. Հոգւոյն մատակարարութեամբ այսպէս պատահեցաւ որպէսզի ամէնքին յայտնի ըլլայ տեսիլքն ու սքանչելի ծնունդը: Տօնական օրուան մէջ պատահեցաւ, երբ ժողովուրդի բազմութիւնը զանազան շրջաններէն եկած էր որպէսզի լուրը ամենուրեք տարածուի:

19.- Հրեշտակը ըսաւ անոր – «Ես եմ Գաբրիէլ որ Աստուծոյ առաջ կամ, ղրկուեցայ քեզի խօսելու»: Աստուծոյ առաջ կամ ըսելով, չի նշանակեր թէ հրեշտակաց դասուն մէջ բարձր է պատուով. նոյն դասուն կը պատկանին այն որ Զաքարիային երեւեցաւ եւ անոնք որ հովուաց Երեւցան. Մատթ. 1.20 նաեւ գերեզմանին քով գտնուողները: Ինքզինք յայտնելու համար կը գործածէ այս բացատրութիւնը, թէ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ: Բարի լուրին միջնորդ կ'ըլլայ եւ ընդդիմանալուն համար կ'ըսէ:-

20.- Համր պիտի ըլլաս. պիտի չկրնաս խօսիլ մինչեւ այն օրը: Աւետիս բերելո՞ւ համար, թէ արդարը պատժելու կամ պատուհասելու համար ղրկուեցաւ: Անձնիշխան կամօք չըրաւ, չէր համարձակէր առանց զինք ղրկողի կամքին գործել: Սամուէլի հետ ալ անընդմիջաբար խօսեցաւ Յեսուի որդւոց ընտրութեան մասին. Ա. թագ. 16.22:

Զաքարիայի սիրտը չէր թերահաւատը, միայն բերանը, ուրեմն միայն բերանը պատիժ ստացաւ: Սաստելէն ետք հրեշտակը նաեւ յուսադրեց ըսելով, «Միշտ ժամանակին խօսքերս պիտի ճշմարտուին»: Աստուծոյ կողմէ սահմանուած ամէն ինչ իրենց ճիշտ ժամանակին անվրէպ կերպով կը կատարուին:

21.- Ժողովուրդը կ'սպասէր Զաքարիային, կը զարմանային ուշանալուն համար, սպասաւորութեան սովորական չափը գիտէին, կ'անգիտանային թէ ինչո՞ւ ուշացաւ:

22.- Երբ որ դուրս եկաւ չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ. իմացան թէ Տաճարին մէջ տեսիլք տեսաւ. նշաններով կը խօսէր, պապանծած էր: Անոնք տեսիլքին հաւաստի վկաներն էին: